

DENISE MINA

**BOHOVÉ
A BESTIE**

DENISE MINA

**BOHOVÉ
A BESTIE**

panteon

Z anglického originálu
Gods and Beasts

Copyright © Denise Mina 2012

Published by arrangement with Andrew Nurnberg Associates

Copyright © 2014 by Panteon

Cover © 2014 by Emil Křížka

Cover photo © by Neil Donaldson 2011

Translation © Pavel Bakič 2014

Panteon, Staroměstské náměstí 89, 293 01 Mladá Boleslav
www.knihypanteon.cz | www.facebook.com/knihypanteon

Přeložil: Pavel Bakič

Návrh obálky: Emil Křížka

Sazba: DTP Panteon

Tisk a vazba: CPI Moravia Books, Pohořelice

Printed in Czechia.

ISBN 978-80-87697-28-

Benovi, Belle a Freddymu:

Dvě oči, a tadá!

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala tolika lidem, ale kde na to vzít čas? Následující jména mi ovšem naskakují okamžitě: Peter Robinson, Jon Wood a Jemima Forresterová, Susan Lambová a Graeme Williams. Jade, Sophie a Helen z dosluhující administrativy zaslouží poděkování a přátelskou herdu do zad.

Margery Lairdové, která má ostríží zrak a se kterou jsem se seznámila v Barnes and Noble na Upper East Side, patří dík za to, že nikde nebonzovala.

Richardu Halliganovi za to, že mi daroval autobiografii Kennyho McLachlana, nazvanou *Velká vize*.

Profesoru Graemu Pearsonovi za poskytnutý čas, za jeho rady a za to, že mi na stříbrném podnose naservíroval celou výchozí situaci.

Panu Williemu Mottramovi za to, že nás ještě včas dovezl na edinburské letiště, když jsme si omylem mysleli, že letíme z Glasgow.

Všem příbuzným a přátelům za podporu, vlídnost a pochopení.

„S nepřízní osudu se je schopen vyrovnat téměř každý, chcete-li však prověřit něčí charakter, dejte mu moc.“

ABRAHAM LINCOLN

1

K Martinu Pavlovi všechno doléhalo, jako by měl přes uši polštář: slabé kvílení sanitek, brumlání helikoptéry nad hlavou i tlumené výkřiky mužů v pytlovitých uniformách, záchranářů a policistů naléhavě na sebe hulákajících instrukce – *KDE JE TA PÁSKA! AŤ JDOU DÁL!* Chaos, který se snažili ukřičet, už ale dávno zmizel, vyšel ze dveří pošty, loudavě a jakoby nic, a kamsi odkráčel. Teď někde ve městě nahlížel do výloh, nebo si možná dopřával něco k jídlu, možná se díval na televizi. Možná. Ale určitě s klidem. Ať byl teď chaos kdekoli, zklidnil se. Martin si přál být s ním.

Seděl na obrubníku s koleny od sebe, nohy mu trčely do Great Western Road. Nahoře na kopci a dole u semaforů se shlukl dav a Martin natahoval krk, aby lépe viděl. Rojení policejních aut a vrtulníků kroužících nad hlavou jasně ukazovaly na to, že se seběhlo něco vážného.

Na semaforu na protější straně ulice přeblikla barva, i z boku bylo vidět načervenalý přísvit. Stmívá se, uvědomil si Martin překvapeně. Na svět se doopravdy snášela tma, nebyl to jenom jeho dojem. Prohnul záda a chtěl se zhluboka nadechnout, málem při tom však shodil chlapce, který ho jako koala objímal v podpaží. Urputně Martina svíral,

tiskl k němu tvář a trhl sebou pokaždé, když se k nim někdo přiblížil.

Jak odezníval šok, vybavila se Martinovi střelba z automatu, rudé exploze na starcových zádech, naklánějící se tělo, mazlavý skluz. Vzpomínka ho dostihla bez varování a vlastní reakce ho zděsila. Pohládl chlapce po zátylku, přitáhl si ho blíž, zachumlal ho do svého kabátu.

Chlapec se k němu přimkl a Martinovo zorné pole vyplnila zeleň. Záchranářská uniforma. Muž k Martinovi poklekl a pokusil se zachytit jeho pohled, dohromady to vypadalo jako úhybný boxerský manévr. „Slyšíte mě, člověče? Slyšíte?“

Martin se vzmohl na přikývnutí.

„Jste zraněný?“

Zavrtění hlavou.

„A kluk? Je zraněný váš syn?“

Martin zvolna mrkl. „Ne...“ Jakmile otevřel ústa, chlapec vyplašeně zanaříkal, Martin to ale říct musel: „Není to můj syn.“

„A kdo to je?“

Martin by se otázce nejradši vyhnul. Chlapec byl teď jeho, na tom nešlo nic změnit, ale zdravotník se ptal na něco jiného. Martin se celým tělem otočil a palcem ukázal na rozpraskané okno pošty za sebou, pokryté zevnitř rudými a černými skvrnami. „Jeho.“

Chlapec se mu pod kabát zavrtal ještě hloub, vymáčkl mu vzduch z plic.

Martin přitáhl nohy k tělu a ze všech sil k sobě chlapce přitiskl, aby mu ho zase neuloupil svět, kde se jeho dědeček mohl dopustit něčeho takového.

Ne zrovna čistou, ne zrovna hezkou čekárnou na pohotovosti ho provezli na plátěném vozíku. Nevypadalo to tam jako

v Caracasu, ale zase ani jako v Cedars-Sinai. Personál v kukani z neprůstředného skla, řady židlí. Chlapec mu dál seděl na kolena, rukama ho svíral kolem krku a pevně tiskl víčka.

Přes práh. Čekala ho vysoká blondýna v šedém kostýmku. „Detektiv seržant Alex Morrowová. Za chvíli si s vámi přijdu promluvit.“ Martin přikývl. Jeli dál.

Chodbičkou mezi lůžky skrytými za závěsem. Ten, kdo je tlačil, odstavil vozík v klidném koutě, také kolem nich zatáhl závěs, zabrzdil kola a odešel.

Čas plynul. Hodiny tikaly, vozíky rachotily. Za závěsem vzaly podrážky procházejících sester.

Náhly zvuk překotných kroků, vysoký ženský hlas: „Joseph?“ Chlapec povolil sevření, uvolnil ruce i nohy, odtáhl se od Martina a nastražil uši, zda to uslyší znovu. „Joe!“

Sešplhal Martinovi z klína a zůstal stát čelem k závěsu, jako by se ho bál odhrnout. Zdál se titěrný, bezmocný, měl zřejmě slzy na krajíčku, a Martinova ruka se zvedla a zamířila za ním, nemohla bez toho malého dynama být. Chvatně ji spustil, připomnělo se mu, jak to vypadá, když dospělý muž prahne po doteku malého chlapce. Patřil ke generaci, kterou výchova naučila hledět na sebe s podezřením.

Chlapec se klepal před závěsem, hlavu staženou mezi ramena. Na safari viděl Martin lvy, hrochy, dokonce levharty, viděl je zabíjet kořist, štvát ji. Viděl, jak hroch ukousl lvovi nohu. Ten pohled ho strhl, překvapil, snad ho dokonce varoval, že si o sobě nemá příliš myslet, ale dnešní události byly s tehdejšími nesrovnatelné, odehrály se totiž naprosto bezdůvodně.

Závěs se prudce rozhrnul. Dlouhý červený kabát značky Puffa připomínal zkrvavený spacák. Chlapec nevzhlédl, stál jako zařezaný a hleděl ženě na nohy. „Promiň, maminko.“

Padla na kolena a ukryla ho v náručí. Byla statná, plná v bocích (tlustý prošíváný kabát k tomu ještě přispíval), tvář měla

snědou, jemnou. Dlouho se nehýbali, nakonec si sestřička musela netrpělivě odkašlat.

Matka zvedla tvář k Martinovi. Ze zarudlých očí jí zmizel smutek a vystřídal ho děs. Podržela si chlapce dál od sebe, aby na něho viděla, rozlíceně si plivla do dlaně a slinami mu otřela tvář. Martin zvedl ruku a uviděl, že má předloktí zespodu poseťe pihami zaschlé krve.

Matce se podařilo vetřít krev hochovi do vlasů. Znovu si plivla do dlaně, plivala a plakala, než jí sestřička podala vlhčený ubrousek. Neúprosně drhla, silou zakláněla chlapci hlavu a ten při jejím dotyku koulel očima jako u vytržení.

Vstala. Její zarmoucená tvář byla Martinovi povědomá. Uvědomil si, že mrtvý dědeček byl její otec a že pro ni opravdu hodně znamenal.

Závěs se zatahl, ti dva zmizeli a prochladlý a otupělý Martin zůstal sám.

Slyšel rozhovory, i když na nikoho neviděl. Zvonily telefony. Čas se vlekl.

Zastavila se u něj mladá doktorka. Posvítila mu do očí, nahlédla do uší a zeptala se, jestli dostal ránu do hlavy. Nedostal. Jste v šoku, řekla mu. Odešla.

Sestra mu donesla pilulku a Martin ji spolkl. Účinkovala trochu jako neurol, který brala jeho nevlastní máma, ale rychleji. Po chvílce jako by všechno ztratilo ostré hrany. Příjemný pocit.

Objevila se jiná sestra, vzala ho za loket a naznačila mu, že má vstát. Ohleduplně ho vedla chodbou, sledovala, jak došlapuje, a tiše ho povzbuzovala. Za rohem zašli do malé, jasně osvětlené místnosti s bílými zdmi a vypnutým počítačem na stole.

Spolu s blondátou policistkou tam na něj čekal nějaký muž. Vstali a představili se: detektiv seržant Morrowová a detektiv strážník Harris. Potřásli si s ním rukama.

Všichni se posadili.

Policista vytáhl psací podložku s okopírovanými dotazníky. Kromě ní ale držel v rukou i tašku, a když se posadil, podložka mu vyklouzla a sjela na podlahu. Nepřiměřeně ho to vykolejilo, vymrštil za ní špičky prstů, ale zachytil jenom papír a vytrhl tak ze svorky horní nepotištěný list.

Sledovali, jak podložka dopadá na roh a kácí se. Nahoře zůstal vyplněný formulář: *Joseph Lyons, Lallans 9*. Policista překryl adresu rukou. Zvedl podložku a vytáhl ze svorky zbytek prázdného utrženého listu. Ze samých rozpaků měl úplně odkrvené rty. Martin nechápal, co se stalo tak hrozného.

Iniciativy se chopila policistka. Zeptala se Martina, co se na poště na Great Western Road odehrálo. Proč tam byl?

Posílal domů vánoční dárky.

Správně už měl domů před nějakou dobou odjet, ale nedokázal se přinutit. Vymluvil se na smyšlené zkoušky a na smyšlenou přítelkyni, kterou si tady našel. Jde na vánoční oběd k jejím rodičům. V lednu se rozejdou. Jeho rodiče nikdy nezjistí, že si ji jenom vylhal.

Policistům nic z toho neřekl, jen že se jmenuje Martin Pavel, je mu dvacet jedna let a studuje geologii na glasgowské univerzitě. Na poštu šel se dvěma vánočními balíčky, které chtěl poslat domů.

„Kam domů?“

Do San Francisca.

Policistka se zatvářila pochybovačně: „Do Ameriky?“

Do Kalifornie.

„Vyrůstal jste tady ve Skotsku?“

Martin zavrtěl hlavou.

„Ale máte skotský přízvuk.“

Mám.

Policistka se zatvářila podrážděně: „Tak odkud teda jste?“

Odsud. A odevšad.

„Ale nevyrůstal jste tady, rodinu tady nemáte...“

Otázky byly moc složité, odpovědi moc obsírné, Martinovi hlavou vířilo jenom přání, aby se tu střelec z pošty objevil s pistolí a odpráskl je. Zkusil tíhu té myšlenky vytřást z hlavy a policistka se útěšně předklonila a začala ho tiše konejšit, ačkoli Martin věděl, že si to nezaslouží.

„Víte co, nebudeme to řešit. Zatím na to zapomeneme. Vrátime se k té poště. Kdo tam byl kromě vás?“

Dědeček stál přímo před ním a držel chlapce za ruku.

Měl bílé vlasy a stejnou hranatou tvář jako matka, která si pro malého přišla. Oblečený byl v červené bundě od Berghausu s černými rameny, kolem krku měl červenou šálu. Byl snědý jako sicilský rolník a šaty měl nažehlené jako Pařížan, ale mluvil s glasgowským přízvukem.

Martin se zařadil do fronty a vypnul hudbu. „Párek v rohlíku?“ usmál se chlapec na dědečka, a dědeček vážně přikývl a odpověděl: „To si piš. Párek v rohlíku.“

Ta vzpomínka si ho naprosto podmanila. To si piš. *To si piš*. Párek v rohlíku. Vnitřní dobro, vážnost, se kterou k párku v rohlíku přistupoval.

„Působil ten starý pán nervózně?“

Ne, protože nervozita by ukazovala na nejistotu. Tou netrpěl. Když chlapce podal Martinovi, bylo to s jistotou, a chaosu, ozbrojenému barbarovi, posloužil neochvějně a důstojně, s jasnou hlavou. Kéž bych se toho takhle zhostil já, říkal si Martin a věděl, že je ta myšlenka nepřístojná. Rozplakal se.

„Žádný spěch,“ řekla policistka, aby ho popohnala.

Byl klidný – on, dědeček. Velice klidný. *To si piš*. Párek v rohlíku. Chlapec se usmál a otočil se, zaletěl pohledem k nápisu „Veselé Vánoce“, který se na jednom konci uvolnil a líně teď povlával v proudu vzduchu z teplovzdušného ventilátoru.

Před nimi se podle pásky natažené od sloupku ke sloupku

klikatila dlouhá fronta. Pět, možná šest lidí: dlouhán v nákladném cyklistickém oblečení a ve vynikající kondici, s oranžovým cyklistickým batohem a černou helmou vybíhající do špičky. Nervózně, netrpělivě sledoval hodiny. Před ním asi stál další muž, a u okénka žena. Martin frontu příliš nevnímal, hrál si s telefonem. Vybíral e-mail, mazal spam. Vešla nějaká paní, postavila se za něj. Neohlížel se na ni, ale věděl, že měla žluté vlasy. V krvavém oparu je potom viděl zrůžovět.

Ze čtyř přepážek byly na poště otevřené tři. Martin sem chodil často, měl poštu při cestě do knihovny a od vidění už znal rodinu, která poštu provozovala. Muž, kterého odhadoval na otce, věčně pracoval. Asiat, padesátník, prokvetlé vlasy na spáncích, zdvořilý, pilný – pošta měla otevřeno i v neděli. Dcera zdědila jeho tvář, v dívčí podobě s užší bradou, a na dlouhých černých vlasech nosila třpytivé barety, na které už neměla věk.

Poblíž stál mladší muž, možná bratranec: dceři ani otci se nepodobal, ale chovali se k sobě jako příbuzní, stávali blízko u sebe a vyměňovali si jednoslovné poznámky.

„Kdy jste si všiml střelce?“

Při vzpomínce na postavu, kterou periferním viděním zahlédl vcházet, se Martin prudce narovnal. Černé oblečení, těžká plátěná taška. Hned za dveřmi ustoupila postava na stranu, za volně stojící regál s papírnickým zbožím. Zmizela za vystavenými přáníčky, kýčovitými magnety na lednici, plyšovými medvídky s tartanovými šerpami, laciným šmejdem.

Martin znovu obrátil pozornost k telefonu.

Postava vykročila zpoza regálu. Taška byla najednou lehká. Muž zamířil k přepážkám, podél fronty. Nejdřív si všichni všimli, že předbíhá, až za okamžik zaznamenali světle šedivou masku, až za dlouhý okamžik zaznamenali, že mu za stehnem vyčuhuje křivka zásobníku z kalašnikova.

„Zbraň v pravé ruce, nebo v levé?“

V pravé, držel ji u pravé nohy, kryl ji před lidmi ve frontě. Byla to pistole.

„Říkal jste kalašnikov...“

Ano, kalašnikov, ale pistole.

„Jak byste ten rozdíl vysvětlil někomu, kdo toho o zbraních moc neví?“

Pistole: kratší hlaveň, samozřejmě.

Měl na sobě přiléhavou loveckou kuklu, zakrývala mu ústa a krk, ale ne oči.

„Pro oči tam měl díry?“

Ne, jen jednu velkou. Oválnou. Byla to lovecká kukla. Policisté pořád nerozuměli, takže to Martin musel vysvětlit: Byla na míru střížená z filcu, ne upletená z vlny, musela pevně přiléhat k bradě a ústům, aby kořist neucítila lovcův dech. Martin takové znal z lovu v Kanadě.

Střelec se postavil do čela fronty. Kukla vypadala pohodlně a výraz jeho očí byl vyrovnaný. Právě to Martinovi přišlo nejnápadnější: Že má neznámý v hrsti celý okolní svět a že si přitom nepřipouští obavy ani pochyby a nestojí o ničí radu. Nechodil k psychiatrovi a nebulel jako holka. Byl vyrovnaný.

„Jak to myslíte, vyrovnaný?“

Martin si ty oči znovu vybavil. Muž se nebál. Ani trochu. Když pozvedl zbraň do výše ramen, oči mu svítily. Tmavě modré oči s bílými řasami.

Cyklista zaječel. Nikdo se po něm neotočil. Střelec je všechny uhranul. Vystrčil bradu, takže mu rty povyjely k okraji průzoru, a křikl: „*Držkama na zem!*“

„Jaký měl hlas?“

Přízvuk člověka z Greenocku nebo z Ayru, dělnický. Možná strávil nějaký čas v Anglii, v Birminghamu.

„Z Ayru?“

Široké, hodně otevřené samohlásky jako ze západního po-

břeží a sametová birminghamská kadence. Taky zněl trochu chraplavě, jako by toho přes noc hodně vykouřil, jako by si někde v klubu s hlasitou hudbou vykřičel hlasivky.

„Co bylo potom?“

Všichni se svalili na podlahu. Káceli se jako o závod. Tiskli se k zemi, jak jen to šlo, a zarývali nosy do špinavé mokré podlahy, všichni. Až na dědečka. Ten zůstal na nohou.

„Jak to víte?“

I Martin ležel nosem na podlaze, když si hned vedle všiml chlapce, který se s koleny u těla a s rukama přitisknutýma k ústům choulil, jako by se chtěl vejít do ořechové skořápky. Dědeček o dva kroky poodstoupil, takže to vypadalo, že chlapec patří k Martinovi.

Pak slyšel starého pána tázavě hlesnout: „Ty?“

A střelec vydechl: „Tj.“

Chvilé ticha. Dědeček počkal, až se střelec odvrátí, a pak Martinovým směrem zašeptal: „*Je tvůj.*“

Martin takhle zpětně nedokázal říct, jestli se starý pán obracel na něj nebo na chlapce, ale tak jako tak ho prudce vtáhl do jejich příběhu.

„Koho? Do jakého příběhu?“

Martina. Do jejich příběhu.

„Takže jste do té doby měl pocit, že se vás to netýká?“

Ne, ale teď za ně získal zodpovědnost, protože vstoupil do jejich příběhu. Policistka nevypadala o nic moudřejší. *Příběh*, zdůraznil, jsme součástí příběhu. Zatvářila se skepticky.

„Ne, nejsme. Tohle je doopravdy.“

Otevřel ústa a zase je zavřel. Nemohl jí to všechno vysvětlit: barbary, účast v příběhu, to, že je Skot a je z Kalifornie. Zamračila se, rozčiloval ji. „Řekl ‚Je tvůj‘. A potom?“

Stařec stál se svěšenými pažemi tváří ke střelci a zatínal pěsti, Martin ho viděl jen od hrudníku níž.

„Znal jste ho?“

Martin odpověděl, že ne.

„Určitě?“

Martin se zamyslel – nad otázkou, nad svým předchozím životem. Etapy šedi, právníci, procházky, horko a hory, palmy, krysy, a pomeranče a hádky. A pak si připomněl dědečka, to, jak ve frontě upoutal jeho pozornost, jak se setkali očima, cvak, mrknutí, cvak, ještě jeden pohled. Nic. Starý pán mu nikoho nepřipomínal.

Rozhodně ho neznal. Pamatoval by si ho. Určitě by se ho při dřívějším setkání ptal, jak se sešlo, že je tak snědý a elegantní, ale zároveň že je Skot každým coulem.

„Řekl ‚Je tvůj‘. A potom?“

A potom ticho, hluboké, strašné ticho, dokud zase nepromluvil střelec: „Tak na co kurva čekáš? Ke mně!“

„To řekl tomu starému pánovi?“

Ano.

„Co tím myslel?“

Myslel tím, ať jde k němu. Myslel tím, že má stát po jeho boku, cítit velebné horko, které z něj sálá. Myslel tím, že má jít a že mu má pomoci a on že ho pak zabije.

„A stařec udělal co?“

Martin jim řekl, co viděl: *na co kurva čekáš?* Podpatky starcových kožených mokasínů se po té větě odlepily od země, jako by salutoval – voják vybraný na prestižní misi. Měl boty podražené podkůvkami, aby se neošlapaly. Při chůzi hlasitě klapaly.

Jeden mokasín se zvedl výš, překročil cyklistu vzlykajícího do podlahy, potom zákazníky a tašky ležící na zemi. Martin očima provázel starcovy nohy, dokud se nezastavily jen pár desítek centimetrů od černých tenisek u přepážky. Potom dědeček převzal plátěnou tašku, kterou mu střelec podal, a podržel mu ji otevřenou.

„To mu dobrovolně pomáhal?“

Martin mlčel. Samozřejmě že mu pomáhal. Nebyla u toho. Martin by tomu taky nevěřil, kdyby to na vlastní oči neviděl.

„Kde jste se v tu chvíli nacházel?“

Martinovi se v uších znovu rozeznělo prudké oddechování chlapce ležícího tváří v moku naneseném z ulice. Nevěděl proč, ale přehodil přes něj ruku a přitáhl si ho k sobě, dokud se nedotýkali čely. Hnědé oči, které na něho chlapec upíral, vůbec neprozrazovaly, co cítí. Martin mu pohled oplácel. Mrkli na sebe, zaklesli se do sebe zrakem. Okolní svět sice slyšeli, ale neviděli z něj nic. Martin byl jedináček, prožil osamocené dětství. Ležel v marastu na podlaze, hleděl na chlapce a cítil, že ho s ním spojuje to nejsilnější pouto, jaké kdy poznal. Vděčili za ně střelci.

Za nimi, kdesi daleko, poručil střelec obsluze za přepážkou, ať vyleze ven, ty ne, ty seď. Lidské kroky. Otevírání dveří. Zavírání dveří. Svět se na střelcův rozkaz přeuspořádal.

Zpoza pultu zazněl hlas tlumený tvrzeným bezpečnostním sklem.

„Švihej,“ poručil střelec.

A potom určitě praštil do skla, místností totiž otrásl hrom a na podlaze sebou všichni zděšeně trhli.

„Nestrkej tam tu pracku! Furt to nefachá.“

Martin si byl jistý, že cituje přesně. Policistka ho poprosila, aby to zopakoval, a on poslechl: *furt to nefachá*. Střelec se po té větě rozčílil. „Povídám furt, tak se mnou nezkoušej vyjebat!“ Rozčiloval se víc a víc a nakonec zakřičel: „Ty! Běž jí dát facana.“

Chvíli nic.

Potom klapání starcových bot procházejících místností. Přesunul váhu, podrážky na špinavé podlaze zaskřípěly, zazněla prudká facka následovaná šokovaným ženským vyjeknutím.